C U R T E A D E A P E L B Ă L Ţ I

Dosarul nr.21rji-1181/2024

Judecătoria Orhei
Sediul Central
Judecător Caragia V.

D E C I Z I E
ÎN NUMELE LEGII

06 decembrie anul 2024 municipiul Bălţi

Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi
Avînd în componenţa sa :
Preşedinte, judecător Puşca Dumitru
Judecători Burdeniuc Ruslana, Revenco Angela

Judecînd în ordine de recurs, fără prezenţa părţilor, recursurile declarate de Directorul Penitenciarului nr.18 Brăneşti, Maliovanîi Ghenadii şi de Directorul Penitenciarului nr.18 Brăneşti, Savca Eugeniu împotriva încheierii judecătorului cu atribuţiile de instrucţie al Judecătoriei Orhei Sediul Central din 24.01.2023, prin care s-a admis plângerea condamnatului Paladi Ion împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie;

Ţinînd cont de actele cauzei, Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

C O N S T A T Ă:

Prin sentinţa Judecătoriei Hînceşti Sediul Ialoveni din 15.01.2019 Paladi Ion a fost recunoscut vinovat şi condamnat de comiterea infracţiunii prevăzute de art.187 al.(2) lit.b), f) Cod penal, cu aplicarea pedepsei prin prisma art.85 al.(1) Cod penal de 6 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei cu închisoarea s-a calculat din 15.01.2019, cu includerea în acest termen a duratei reţinerii şi deţinerii lui Paladi Ion în stare de arest preventiv de la 21.06.2018, ora 13:45 pînă la 15.01.2019 inclusiv.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei Sediul Central din 24.01.2022 s-a constatat faptul că condamnatul Paladi Ion, a fost deţinut în Penitenciarele nr.13 Chişinău şi nr.16 Pruncul, pe o perioadă continuă totală de 464 (patru sute şaizeci şi patru) zile (de la 26.06.2018 până la 18.03.2019 şi de la 05.07.2019 pînă la 20.01.2020), dintre care 203 (două sute trei) zile, perioada de la 26.06.2018 pînă la 15.01.2019, în calitate de prevenit în Penitenciarul nr.13 Chişinău, şi 261 (două sute şaizeci şi unu) zile, perioada de la 15.01.2019 până la data de 18.03.2019 în Penitenciarul nr.13 Chişinău şi în Penitenciarul nr.16 Pruncul perioada de la

05.07.2019 pînă la 20.01.2020, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO. În condiţiile art.385 al.(5) CPP s-a redus pedeapsa condamnatului Paladi Ion, cu 203 (două sute trei) zile, pentru perioada de 203 zile în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr.13 Chişinău, în calitate de prevenit, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO. În condiţiile art.473/4 al.(4) din Codul de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Paladi Ion, cu 26 (douăzeci şi şase) zile, pentru perioada totală de 261 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie Penitenciarul nr.13 Chişinău şi Penitenciarul nr.16 Pruncul, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO. În condiţiile art.385 al.(5) Codul de procedură penală şi în condiţiile art.473/4 al.(4) Cod de procedură penală, s-a redus în total cu 229 (două sute douăzeci şi nouă) zile din pedeapsa definitivă a condamnatului Paladi Ion.

La data de 30.08.2022 condamnatul Paladi Ion a depus în instanţa de judecată plîngere în condiţiile art.473/2 CPP RM împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Prin încheierea Judecătoriei Orhei Sediul Central din 24.01.2023 s-a admis plîngerea condamnatului Paladi Ion împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

S-a constatat faptul, că condamnatul Paladi Ion a fost deţinut în Penitenciarul nr.18 Brăneşti, perioada continuă de la 18.03.2019 pînă la 05.07.2019, de la 20.01.2020 pînă la 22.06.2022 şi de la 04.07.2022 până la 24.01.2023, pe o perioada totală de 1197 zile, în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În condiţiile art.473/4 al.(4) Cod de procedură penală, s-a redus pedeapsa condamnatului Paladi Ion, cu 119 (una sută nouăsprezece) zile, pentru perioada de 1197 zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr.18 Brăneşti în calitate de condamnat, în condiţii contrare prevederilor art.3 din CEDO.

În privinţa perioadei de 7 (şapte) zile calculate în condiţiile art.473/4 al. (4) CPP (din perioada de 1197 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10), instanţa de judecată a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Paladi Ion a sumei de bani în mărime de 350 (trei sute cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convenţională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al RM.

În termen împotriva încheierii în cauză a declarat recurs nemotivat Directorul adjunct al Penitenciarului nr.18 Brăneşti, Maliovanîi Ghenadii şi recurs motivat Directorul Penitenciarului nr.18 Brăneşti, Savca Eugeniu, în care indică că condamnatul Paladi Ion nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei. Art.3 CEDO expres prevede că nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante. Penitenciarul nr.18 Brăneşti este un penitenciar în care condamnaţii se deţin în sectoare de tip „baracă”, inclusiv condamnatul Paladi Ion, a beneficiat de plimbări zilnice nelimitate. Pe perioada deţinerii în

Penitenciarul nr.18 Brăneşti, condamnatul Paladi Ion, s-a aflat în regim comun de deţinere. Deţinuţii care sunt amplasaţi la regim comun de detenţie au posibilitatea de a se deplasa pe teritoriul instituţiei în limita stabilită de administraţie. Însă, de fapt, în Penitenciarul nr.18 Brăneşti condamnatul Paladi Ion s-a deţinut în condiţiile penitenciarului de tip semiînchis (destinat pentru persoanele condamnate care au săvârşit infracţiuni uşoare, mai puţin grave şi grave). Deţinutul dispunea de dreptul la deplasare liberă pe teritoriul penitenciarului de la deşteptare şi până la stingere (06.00-22.00) dispune de acces nemijlocit la terenurile sportive şi sala de forţă, la biblioteca, la biserica, la Şcoala profesională, la atelierele de muncă, la grădina penitenciarului, la zonele de odihnă. Într-un final conchide că, Penitenciarul nr.18 Brăneşti nu a fost stabilit ca instituţie penitenciară, luând în calcul rapoartele naţionale şi internaţionale cât şi a practicii CEDO, în care condiţiile de detenţie contravin prevederilor art.3 CEDO. Ţinând cont de tipul penitenciarului, deţinutului Paladi Ion, i-a fost acordat minimul de condiţii pentru executarea detenţiei în Penitenciarul nr.18 Brăneşti, iar instanţa de judecată, la evaluarea condiţiilor de detenţie, urma să ţină cont de efectele cumulative ale condiţiilor generale raportate la caracteristicile individuale respective ale acestuia, precum şi de perioada în care a fost deţinut în condiţiile contestate.

În partea ce ţine de acordarea cu titlu de despăgubire a sumei în mărime 350 lei, pentru perioada de 7 (şapte) zile în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, menţionează că, potrivit prevederilor art.473/4 al.(5), în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473/2 al.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile al.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului a sumei băneşti în mărime a unei unităţi convenţionale pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente. Solicită admiterea recursurilor, casarea încheierii Judecătoriei Orhei Sediul Central din 24.01.2023.

Potrivit art.447 al.(1) CPP, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezenţa părţilor la proces, al.(2) stipulând, că instanţa de recurs fixează data examinării şi dispune să se comunice părţilor la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinţei.

Procedura înştiinţării legale a participanţilor la proces în temeiul art.447 al.(1) art.447 al.(2) CPP RM a fost executată, cu explicarea participanţilor dreptului de a depune referinţă pe marginea recursului declarat.

La cauză referinţe de către participanţii la proces nu au fost depuse.

Verificând argumentele invocate în recurs în raport cu materialele cauzei prezentate instanţei, Colegiul penal ajunge la concluzia, că recursurile declarate urmează a fi respinse ca fiind nefondate.

În conformitate cu art.449 al.(1) pct.1) lit.a) Cod procedură penală, *judecînd recursul, instanţa respinge recursul şi menţine hotărîrea atacată, dacă recursul este nefondat.*

Colegiul penal reţine aplicarea corectă de către judecătorul de instrucţie în speţă a prevederilor art.473/4 al.(4) Cod procedură penală, prin reducerea condamnatului Paladi Ion a pedepsei închisorii cu calcularea a 1 zi de închisoare pentru 10 zile de detenţie pe perioada detenţiei sale în calitate de condamnat în Penitenciarul 18 Brăneşti, ceea ce rezultă din modificările operate în Legea procesual penală în vigoare din 01.01.2019, care în dispoziţia art.469 al.(1) pct.17/1) stabileşte posibilitatea verificării în cadrul executării pedepsei penale

a condiţiilor de detenţie a condamnaţilor, dispoziţia art.473/2 al.(3) CPP statuând, că persoanele deţinute cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statul de a asigura condiţii de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.

Potrivit prevederilor art.473/4 al.(3), (4) CPP, în urma constatării faptului că condamnatul sau prevenitul a fost deţinut în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, instanţa de judecată obligă administraţia instituţiei penitenciare să înlăture condiţiile precare de detenţie, stabilindu-i un termen concret, care nu va depăşi 15 zile, după expirarea căruia instituţia penitenciară informează instanţa de judecată despre executarea încheierii. (4) În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473/2 al.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ.

La soluţionarea acestui tip de plângeri legiuitorul a prevăzut nu numai necesitatea constatării de către instanţă a încălcărilor privind condiţiile de detenţie care au afectat grav drepturile condamnatului, ci şi stabilirea unei reduceri a pedepsei care variază de la 1 zi la 2 zile, în dependenţă de gradul şi intensitatea suferinţelor.

Colegiul penal indică că sunt neîntemeiate afirmaţiile invocate în recursul declarat referitor la faptul, că pe parcursul executării pedepsei deţinutul Paladi Ion nu a fost marginalizat sub nici un aspect şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei, dat fiind că aceste afirmaţii sunt nefondate, iar instanţa nu a luat în consideraţie probele anexate la dosar de către instituţia penitenciară şi le-a dat o apreciere superficială, instanţa just constatînd la momentul examinării plîngerii depuse de către condamnat a încălcării condiţiilor de deţinere.

Judecătorul de instrucţie just a concluzionat, că Paladi Ion s-a deţinut în Penitenciarul nr.18 Brăneşti în calitate de condamnat în condiţii de detenţie care afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 CEDO, aceste condiţii fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

Colegiul penal indică, că instanţa de fond corect a concluzionat referitor la admiterea plîngerii condamnatului referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, bazîndu-se pe rapoartele organizaţiilor naţionale şi internaţionale ce ţin de acest aspect.

Colegiul penal conchide, că judecătorul de instrucţie corect a constatat că standardele minime de întreţinere a condamnatului Paladi Ion nu au fost respectate, astfel pot fi apreciate ca fiind inumane şi degradante.

În situaţia constatării în acestă perioadă a condiţiilor de detenţie ce afectează drepturile condamnatului garantate de art.3 CEDO, reducerea termenului de pedeapsă se face potrivit modului stabilit de art.473/4 al.(4), (5), (6) CPP RM.

Nu pot fi reţinute nici afirmaţiile invocate în recurs, că instanţa de judecată eronat a constatat condiţiile de detenţie contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, deoarece sunt declarative, fiind expuse afirmaţiile în viziunea autorului recursului, totodată informaţia cu privire la condiţiile de

detenţie anterioare denotă că condamnatul s-a deţinut în condiţii care au afectat drepturile sale.

Se resping şi afirmaţiile invocate în recurs, că pe perioada detenţiei, condamnatul Paladi Ion nu a fost marginalizat sub nici un aspect inuman şi/sau degradant, fiindu-i acordat minimul de condiţii a executării detenţiei, că condiţiile materiale de detenţie în care se deţine condamnatul sunt satisfăcătoare şi nu depăşesc pragul minim de severitate cerut de art.3 CEDO, deoarece sunt declarative în circumstanţele stabilite pe caz, de fapt s-a ţinut cont de situaţia stabilită în privinţa condamnatului, cât şi datele rapoartelor nominalizate, fapt ce nu contravine prevederilor legale, astfel că Colegiul penal conchide că soluţia instanţei de fond în latura respectivă este una întemeiată, bazată pe probele cercetate şi prevederile legale.

Colegiul penal menţionează, că rapoartele vizate descriu situaţia din penitenciar, iar administraţia nu a prezentat dovezi privind îmbunătăţirea substanţială a condiţiilor de detenţie pe parcursul urmat, astfel că Colegiul penal conchide că soluţia instanţei de fond în latura dată este una întemeiată şi bazată pe prevederile legale şi probele cercetate, astfel că instanţa de recurs respinge afirmaţiile invocate în recurs.

Totodată Colegiul penal indică, că prin încheierea Judecătoriei Orhei Sediul Central din 24.01.2023 s-a dispus ca în privinţa perioadei de 7 (şapte) zile calculate în condiţiile art.473/4 al.(5) CPP din perioada de 1197 zile, care nu au putut fi împărţite la 10, instanţa de judecată a considerat oportun compensarea acestora în valoare bănească în beneficiul condamnatului Paladi Ion a sumei de bani în mărime de 350 (trei sute cincizeci) lei, şi anume a câte o unitate convenţională pentru fiecare zi în care condamnatul a suferit încălcarea condiţiilor de detenţie, care urmează a fi încasată din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanţelor al RM.

Potrivit art.473/2 al.(3), (4) CPP RM, condamnaţii care au fost deţinuţi cel puţin 10 zile în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, drepturi care reies din obligaţia statului de a asigura condiţiile de detenţie, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei. (4) În cazul în care partea neexecutată din pedeapsă nu permite deducerea integrală a reducerii pedepsei sau perioada încălcării condiţiilor de detenţie este mai mică de 10 zile, în privinţa perioadei rămase condamnatul poate solicita despăgubire în valoare bănească.

Potrivit art.473/4 al.(5) CPP în cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473/2 al.(3) CPP, instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei în condiţiile alin.(4) din prezentul articol, iar în privinţa perioadei rămase, dispune, cu titlu de despăgubire, încasarea în favoarea condamnatului, din contul bugetului de stat, a sumei băneşti în mărime de până la 2 unităţi convenţionale pentru fiecare zi de detenţie în condiţii precare, precum şi a costurilor şi cheltuielilor aferente.

Colegiul penal în acest aspect indică, că nu poate însuşi raţionamentul judecătorului de instrucţie referitor la compensarea celor 7 zile de detenţie (din perioada de 1197 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10) în valoare bănească, or, instanţa urma să lase 7 zile la executarea în conţinuare a pedeapsei penale sub formă de închisoare.

Subsecvent, instanţa de recurs în susţinerea poziţiei sale va trece în revistă că Legiuitorul RM, prin adoptarea mecanismului compensator nu a urmărit instituirea la examinarea a fiecărei plângerii contrare art.3 CEDO, pentru perioada care nu poate fi împărţite la 10 zile de detenţie, compensarea bănească a persoanelor aflate în custodia

statului, or chestiunea dată în asigurarea interesului public, urmează a fi tratată în mod distinct, adică de a fi lăsate în continuare la termenul de executare a pedepsei, cu ulterioara lor examinare în procedură separată în ordinea art.473/2 CPP.

Însă, în această ordine de idei Colegiul penal notează, că potrivit informaţiei oferite de către administraţia Penitenciarului nr.18 Brăneşti din 04.12.2024, condamnatul Paladi Ion a fost eliberat din Penitenciarul nr.18 Brăneşti la 03.07.2023 după executarea pedepsei în urma aplicării prevederilor art.473/4 Cod de procedură penală.

Reieşind din cele invocate, temeiul invocat referitor la dezacordul cu compensarea în valoare bănească în beneficiul condamnatului Paladi Ion, a sumei de bani în mărime de 350 lei, pentru perioada de 7 zile (din perioada de 1197 zile şi care nu au putut fi împărţite la 10), în recursurile declarate nu mai au relevanţă, astfel că nu este oportun ca instanţa de recurs să se expună asupra acestora, dat fiind că a decăzut necesitatea expunerii asupra acestuia, or condamnatul Paladi Ion a fost eliberat din instituţia penitenciară la data de 03.07.2023, considerente din care Colegiul penal va dispune respingerea recursurilor declarate ca fiind nefondate, cu menţinerea încheierii instanţei de judecată ca fiind legală şi întemeiată.

Conducîndu-se de art.449 al.(1) pct.1) lit.a) CPP RM, Colegiul penal al Curţii de Apel Bălţi,

D E C I D E:

Respinge ca nefondate recursurile declarate de Directorul Penitenciarului nr.18 Brăneşti, Maliovanîi Ghenadii şi de Directorul Penitenciarului nr.18 Brăneşti, Savca Eugeniu împotriva încheierii judecătorului cu atribuţiile de instrucţie al Judecătoriei Orhei Sediul Central din 24.01.2023, prin care s-a admis plângerea condamnatului Paladi Ion împotriva administraţiei instituţiei penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie, încheiere care se menţine fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Preşedinte, judecător Puşca Dumitru

Judecător Burdeniuc Ruslana

Judecător Revenco Angela